

PAPER DETAILS

TITLE: Gemerek (Sivas) Ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları Ve Etnobotanik Özellikleri

AUTHORS: Ahmet SAVRAN,Yavuz BAGCI,Mustafa KARGIOGLU

PAGES: 313-321

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/18657>

GEMEREK (SİVAS) VE ÇEVRESİNDEKİ BAZI BİTKİLERİN YEREL ADLARI VE ETNOBOTANİK ÖZELLİKLERİ

Ahmet SAVRAN¹, Yavuz BAĞCI², Mustafa KARGIOĞLU³

¹ Niğde Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü, NIĞDE

² Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 42031,
Kampüs, KONYA

³ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü,
AFYONKARAHİSAR

ÖZET

Bu araştırmada, 2002 yılında Gemerek (Sivas) ve çevresinde yapılan etnobotanik çalışma ile bazı bitkilerin yöresel isimleri ve kullanım alanları derlenerek verilmiştir. Yörede tıbbi amaç için ve gıda olarak kullanılan 30 bitki tespit edilmiştir. Bu bitkilerin kullanılma amaçları ve nasıl kullanıldıkları hakkında kaynak kişilerden derlenen bilgiler verilmiştir. Ayrıca yörede 27 hastalığa karşı bu 30 bitkinin değişik şekillerde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu bitkilerin yöresel adlarının saptanması da çalışmanın sonuçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Etnobotanik, Gemerek , Sivas.

VERNACULAR NAMES AND ETHNOBOTANICAL ASPECTS OF SOME SPECIES IN GEMEREK (SİVAS) AND ITS VICINITY

ABSTRACT

This study consisted of an ethnobotanical research study carried out in 2002 with the purpose of compiling data on the local names and usage areas of some plants in Gemerek (Sivas) and its environs. 30 species of plants used in the locality for medicinal purposes and as food were discovered. Data on the usage purposes of plants and usage methods were obtained from various user sources. In addition, it was discovered that 27 different illnesses in the region are treated with different forms of these 30 plants. The study resulted in determination of the local plant names.

Keywords: Ethnobotany, Gemerek , Sivas.

1. GİRİŞ

İnsanlar var olduklarından bu yana yaşamlarını sürdürebilmek için bitkilerden faydalanmışlardır. Bazı bitkileri besin olarak, boya elde etmek, süs bitkisi olarak ya da tedavi amaçlı kullanmışlardır. İnsanlık, tarih boyunca bitkilerle beslenmiş, “bitkilerin şifası”na başvurmuş ve bitkilere dayalı tecrübesini biriktirmiştir. İnsanlığın bu “tecrübe birikimi”, elbette tıbbi araştırmaların hipotezini oluşturacak zenginliktedir. Türkiye’de kırsal kesimde yaşayan halkın çoğu, ilaç alım güçlerinin sınırlı olması ya da istenildiği an ilaç edinmelerinin mümkün olmaması sebebiyle geleneksel tecrübelerini kullanarak ilaçlarını bitkilerden elde etme yoluna gitmişlerdir. Dünyada yaklaşık 800.000, Türkiye’de ise 9000’i aşkın bitki türü bulunmaktadır [1, 2]. Gıda elde etmek için yetiştirilen türlerin sayısı 3000 civarındadır. Halbuki gıda olarak kullanılan yabani bitkilerin sayısı 10.000’in üzerindedir. Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) bitkisel drogların sayısını 1900 olarak vermiştir. Tedavi amacıyla kullanılan bitkilerin sayısı 20.000 kadardır. Halbuki halen Türkiye’de tedavi maksadıyla kullanılan tıbbi bitki miktarı en az 500 civarındadır [1].

Bunlardan, ilaç sanayinin vazgeçilmez materyali olan ve bazen de yiyecek olarak kullanılan yabani bitkilerin yöresel olarak hangi isimlerle anıldığının, hangi hastalıklara iyi geldiğinin ve ne gibi amaçlarla kullanıldığının bilinmesi ileride bilim dünyasına iyi bir kaynak oluşturacaktır. Ülkemizde ham droglar genellikle doğal bitkilerden karşılanmaktadır. Bunların halka ulaştırılması çoğunlukla aktarlar vasıtasıyla olmaktadır. Ancak bu çok sağlıklı bir yol değildir. Son yıllarda birçok tıbbi bitkinin çayları sağlıklı şartlarda üretilerek halka sunulmaktadır. Bu durum bitkisel drogların istenildiği zaman sağlanması bakımından da olumlu bir gelişmedir.

Günümüzde Uzakdoğu ülkelerinde örneğin Japonya’da modern tıbbın yanında bitkilerle tedaviye dayanan geleneksel Çin, Kore, Japon tedavi sistemleri yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Hindistan yarımadasında da modern tıbbın yanında, geleneksel tıptan yararlanılır. Bu ülkede tıbbi bitkiler “Araştırma-Geliştirme Faaliyetleri” adı altında incelenmektedir. Özellikle antimikrobiyal ilaç geliştirme konusu oldukça önem kazanmıştır [3].

Bu çalışmada Gemerek ile çevresinde yetişen ve halk tarafından çeşitli amaçlar için kullanılan bazı bitkilere değinilmiştir. Benzer çalışmalar değişik yörelerde de yapılmıştır [4-15].

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2002 yılında yapmış olduğumuz bu çalışmada halk tarafından gıda maddesi ve tedavi amaçlı kullanılan bitkiler ele alınmıştır. Bu bölgeden toplanan bitkiler Türkiye Florasından [2] faydalanılarak teşhis edilmiştir. Arazi çalışmaları esnasında yöredeki bitkilerin isimleri ve kullanım alanları ile ilgili notları Gemerek İlçesi (Sivas) ve köyleri sakinlerinden Ali Aktaş (Bulasan Köyü), Ahmet Karakaya (Bulasan Köyü), Sultan Şahin (İnkışla), Gül Oyuktaş (Kömeren Köyü), Hatice Güngör (Sızır Köyü), Ekrem Pekiye (Hacıyusuf), Yusuf Karakaya (Yeniçubuk), Ahmet Karakaya (Yeniçubuk), Saniye Şaban Güzelöğlü (Yeniçubuk), Sabri Acar (Yeniçubuk), Taliha Karakaya (Yeniçubuk), Zekiye Bahadır (Yeniçubuk), Şaban Güzelöğlü (Yeniçubuk), Hüdaî Demir (Yeniçubuk), Döndü Ünal (Kartalkaya Köyü), Nazik Seyfi Hacı (Yusuf Köyü), Saliha Korkusuz (Seydin Ali Köyü), Feride Yalçinkaya (Kartalkaya Köyü), Ömer Koç (Gemerek), Mahmut Bozbıyık (Gemerek), Mahmut Bozbıyık (Gemerek), Nurhan Sargırkaya (Gemerek), Müzeyyen Bozbıyık (Gemerek), Şefika Pekiye (Gemerek), Ahmet Karaoyuk (Ören Yurt), Ayşe Önal (Kara Göl Köyü), Hatice Ekici (Külekçi Köyü), Hatice Ekici (Arpa Özü Köyü), Hatice Ekici (Arpa özü Köyü), Yakup Koç (Kasimbeyli), Elif Koç (Kasimbeyli Köyü), Elif Koç (Kasimbeyli Köyü), Ömer Koç (Kasimbeyli)'dan faydalanılarak elde edilmiştir. İsimlendirilen materyaller ilgili kaynaklardan da taranmıştır [4-15].

Aşağıdaki listede önce bitki ismi, familyası, yöresel ismi, toplayıcı adı ve numarası, daha sonra nasıl kullanıldığı belirtilmiştir. Metin içerisinde toplayıcı isimlerinin fazla yer tutmasını önlemek amacıyla metinde bitki toplayıcılar Kargioğlu ve ark. şeklinde belirtilmiştir. Bitkiler Türkiye Florasındaki sıraya göre yazılmıştır.

Bitki isimlerinin otör adları Authors of Plants Name adlı eserle karşılaştırılmış ve otör isimleri kısaltılmıştır [16].

Toplanan bitkiler Niğde Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü herbaryumunda muhafaza edilmektedir.

3. BULGULAR

Nigella sativa L., (*Ranunculaceae*), (Çörekotu): Kargioğlu 3801 ve ark. Her türlü derde deva olduğu söylenir. Özellikle tohumları bal ile karıştırılıp yenildiği zaman mide rahatsızlığına, nefes darlığına ve romatizma gibi hastalıklara iyi gelir.

Berberis crataegina DC., (*Berberidaceae*), (Karamuk): Kargioğlu 3829 ve ark.

Bronşit gibi soğuk algınlığı rahatsızlıklarında ve şeker hastalığının tedavisinde kullanılır. Özellikle bronşit için bitkinin kökleri kaynatılır ve suyu içilir. Şeker hastalığı tedavisinde ise bitkinin meyvesi yenir.

Hypericum lydium Boiss., (*Hypericaceae-Guttiferae*), (Mayasıl otu): Kargioğlu 3810 ve ark.

Çiçekleri yaprakları ve dalları kaynatılıp içilir. Mide rahatsızlığında ve kadın hastalıklarında kullanılır. Ayrıca basur, mayasıl ve bağırsak düzenleyicisi olarak kullanılır.

Malva sylvestris L., (*Malvaceae*), (Ebegümece): Kargioğlu 3809 ve ark.

Romatizma hastalığında, kabakulak tedavisinde ve bademcik rahatsızlığında kullanılır. Bunlar için bitki bütün halinde haşlanır ve lapa haline getirilerek istenilen bölgeye sarılır.

Althaea officinalis L., (*Malvaceae*), (Fatmagülü, Gülhatmi): Kargioğlu 3805 ve ark.

Nezle, bronşit, nefes darlığı ve burun tıkanıklığı gibi rahatsızlıklarda kullanılır. Bunun için bitkinin yaprakları ve çiçekleri haşlanıp elde edilen sıvı içilir. Karın ağrısına da iyi gelir.

Peganum harmala L., (*Zygophyllaceae*), (Üzerlik): Kargioğlu 3802 ve ark.

Saçların yumuşatılması, vücudun rahatlığı ve gevşetilmesinde kullanılır. Bunun için bitki önce yakılır. Külü ince bir beze sarılır ve suda kaynatılır. Oluşan su ile saçlar ve vücut yıkanır. Ayrıca nazara karşı tütsü olarak da kullanılır.

Lotus corniculatus L., (*Fabaceae-Leguminosae*), (Yayla çiçeği): Kargioğlu 3808 ve ark.

İdrar yollarında ve böbrek rahatsızlığında kullanılır. Bunun için bitki kaynatılarak suyu içilir.

Rosa canina L., (*Rosaceae*), (Kuşburnu, İtburnu): Kargioğlu 3827 ve ark.

Basur hastalığının tedavisinde, bronşit, öksürük gibi soğuk algınlığında ve midenin yumuşatılmasında, tansiyon düzenlemede ve idrar yolları rahatsızlığında kullanılır. Bunun için bitkinin çayı yapıp içilir.

Crataegus monogyna Jacq. subsp. **monogyna** (*Rosaceae*), (Alıç): Kargioğlu 3816 ve ark.

Bitkinin köklerinin taze filizleri kullanılır ve elde edilen sıvı içilirse damar sertliğine iyi gelir. Yüksek tansiyonu düşürür. Mide rahtsızlığını giderir ve nefes darlığına iyi gelir.

Cydonia oblonga Mill., (*Rosaceae*), (Ayva): Kargioğlu 3821 ve ark.

Nefes darlığı, bronşit, öksürük kesme, verem ve kanın temizlenmesinde kullanılır. Nefes darlığında ayvanın yaprağı, bronşit için ayvanın çiçeği, diğerleri içinde ayvanın kendisi haşlanır. Elde edilen sıvı çay gibi içilir.

Eryngium bithynicum Boiss., (*Apiaceae-Umbelliferae*), (Şeker diken): Kargioğlu 3824 ve ark.

Çıban iltihabını olgunlaştırmak için kullanılır. Bunun için bitki kaynatılır. Suyuna un katılarak lapa yapılır ve lapa sıcak iken çıbanın üzerine konularak sarılır.

Petroselinum crispum (Mill.) A.W. Hill., (*Apiaceae-Umbelliferae*), (Maydanoz): Kargioğlu 3812 ve ark.

Bitkinin yaprakları kaynatılıp içilirse mide rahatsızlığını giderir. Adet söktürücü özelliği vardır. Yaprakları yemeklerde lezzet vermek için baharat olarak kullanılır.

Helianthus tuberosus L., (*Asteraceae-Compositae*), (Yer elması): Kargioğlu 3814 ve ark.

Şeker hastalığı tedavisinde kullanılır. Ayrıca sebze olarak da tüketilir.

Helichrysum arenarium (L.) Moench., (*Asteraceae-Compositae*), (Zorlak otu): Kargioğlu 3800 ve ark.

Vücuttaki derma yada herhangi bir yara, sızı gibi rahatsızlıkları gidermek için bitki kaynatılır ve suyu içilir.

Matricaria chamomilla L., (*Asteraceae-Compositae*), (Mayıs papatyası): Kargioğlu 3803 ve ark.

Romatizma, baş, bel, göz ve karın ağrısına iyi gelir. Mide ve bağırsakları düzenleyicidir. Soğuk algınlığına (nezle, öksürük) faydalıdır. Bunlar için bitkinin sapından itibaren kaynatılıp elde edilen sıvı çay gibi içilmelidir. Papatya suyu saçların rengini açmak için de kullanılır.

Tragopogon latifolius Boiss. var. **latifolius** L., (*Asteraceae-Compositae*), (Yemlik): Kargioğlu 3807 ve ark.

Bağırsaklarda bulunan kıl kurdu ve midedeki kurtları dökmek için kullanılır. Sebze olarak da tüketilir.

Convolvulus arvensis L., (*Convolvulaceae*), (Sarmaşık): Kargioğlu 3804 ve ark.

Yaraların dışarıdan tedavisinde kullanılır. Bunun için bitkinin yaprakları kurutulur ve ince bir elekten geçirildikten sonra yaranın üzerine sarılır.

Anchusa leptophylla Roem. & Schult. subsp. **leptophylla**, (*Boraginaceae*): (Hodan) Kargioğlu 3806 ve ark.

Böbrek hastalığı tedavisinde kullanılır. Bunun için bitki kaynatılır ve suyu içilir.

Solanum tuberosum L., (*Solanaceae*), (Patates): Kargioğlu 3811 ve ark.

Gözde meydana gelen şişkinlikleri ve cilt kırıksıklarını iyileştirir. İnce ince dilimlenen patatesler göz ya da cilt üzerinde bir müddet bekletilerek tedavisi yapılır. Basur memelerinin tedavisinde de kullanılır.

Verbascum ssp., (*Scrophulariaceae*), (Bozot, Yalangı, Kurt kulağı, Siğil otu): Kargioğlu 3818 ve ark.

El üzerinde çıkan siğil ya da vücut üzerindeki dermayı yok etmekte kullanılır.

Acanthus hirsutus Boiss. (*Acanthaceae*), (Ballı otu): Kargioğlu 3825 ve ark.

Mantar hastalığı tedavisi için yapılan ilaçlara katılır.

Teucrium chamaedrys L. subsp. **chamaedrys**, (*Lamiaceae-Labiatae*), (Peryavşanı): Kargioğlu 3813 ve ark.

Özellikle çocukların iştahlarını açmada kullanılır. Bunun için bitkinin yaprakları ve dalları kaynatılır ve suyu ile çocuk banyo yaptırılır. Ayrıca mide rahatsızlığında da yatıştırıcı olarak kullanılır.

Mentha ssp. L., (*Labiatae-Lamiaceae*), (Nane): Kargioğlu 3815 ve ark.

Yaprak ve çiçek dalları suda kaynatılarak elde edilen sıvı mide bulantısını, öksürüğü, nefes darlığını, astım, bronşit gibi soğuk algınlığı rahatsızlıklarını gidermek için kullanılır. İshali gidermek için limon ile kaynatılıp içilir.

Thymus ssp. L., (*Lamiaceae-Labiatae*), (Kekik): Kargioğlu 3817 ve ark.

Bitki kuru veya taze haldeyken kaynatılıp elde edilen sıvı, çay gibi içilirse idrar yolları, romatizma ve şeker hastalığının tedavisinde kullanılır. Özellikle soğuk algınlığına ve mide rahatsızlığına iyi gelir.

Plantago major L., (*Plantaginaceae*), (Kırksinir): Kargioğlu 3819 ve ark.
Çıban ya da iltihaplı yaraların hemen olgunlaşması ve içlerindeki iltihabın akması için kullanılır. Bunun için bitkinin yaprakları taze olarak toplanır ve yaranın üzerine sarılır.

Urtica dioica L., (*Urticaceae*), (Isırgan, Cızlağan): Kargioğlu 3820 ve ark.
Kaynatılıp suyu içildiği zaman romatizma, şeker, guatr hastalığı ile mide ve karın ağrısı tedavisinde kullanılır. Ayrıca ısırganın tohumu bal ile karıştırılıp yenildiğinde kanser hastalığına iyi gelmektedir.

Asphodelus ramosus L., (*Liliaceae*), (Çiriş otu): Kargioğlu 3822 ve ark.
Bitkinin yaprakları pişirilerek sebze olarak yenilmektedir. Ayrıca idrar söktürücü olarak da kullanılır.

Allium cepa L., (*Liliaceae*), (Soğan): Kargioğlu 3823 ve ark.
Çıbanların olgunlaştırılmasında kullanılır. Bunun için soğan közde pişirilir ve çıbanın üzerine sarılır.

Triticum sativum Lam., (*Poaceae-Gramineae*), (Buğday): Kargioğlu 3826 ve ark.
El, kol gibi vücudun herhangi bir yerinde meydana gelen çıkık yerlerin üzerine, kabuğu soyulmuş olan buğday (yarma) kaynatılarak lapa halinde sarılır.

Zea mays L., (*Poaceae-Gramineae*), (Mısır): Kargioğlu 3828 ve ark.
Nefes darlığı rahatsızlığında kullanılır. Bunun için mısırın püskülü kurutulup kaynatılarak elde edilen sıvı, çay gibi içilir.

4. SONUÇ

Çağımızda sentetik ilaçların pahalı olması ve yan etkilerinin bulunması nedeniyle insanımızın tıbbi bitkilere olan talebi her geçen gün artmaktadır. Ancak yurdumuzda bitkisel drogların veya ekstrelerinin ilaç olarak kullanımı yeterli düzeyde değildir.

İlaçlarla tedavi sisteminin günümüzdeki gelişme aşamasında, hastalıkların çoğuna karşı kullanılan etkili ilaçların yerini, tümüyle tıbbi bitkilerin alması söz konusu olamaz. Ancak bitkilerin taşıdıkları aktif biyolojik maddeler nedeniyle sentetik ilaçlara oranla bir takım üstünlükler taşıdığı da aşikardır. Aktif biyolojik maddeler canlı bir organizmanın metabolizmasından ürünler oldukları için, insan vücudu tarafından, sentetik maddelere oranla kolayca özümленmektedir. Bu nedenle ilk olarak bitkisel drogların biyolojik aktivitelerinin araştırılması gerekmektedir.

Ülkemizde bitkisel droglara ve bunlar ile yapılan tedavi yollarına karşı olan ilgi, son yıllarda halkımız arasında büyük oranda artış göstermiştir. Bilhassa kırsal kesimlerdeki dar gelirli halkın ufak tefek rahatsızlıklara karşı geleneksel ilaçları tercih etmelerinin sebebi bu ilaçların, hazır ilaçlara kıyasla çok daha ucuz olmalarıdır. Zaten verilen bitkilerin kullanım amaçlarına bakıldığında, büyük çoğunluğunun tıbbi amaçlı olarak kullanıldığı görülmektedir.

Ülkemizde kullanılan ilaçların sadece % 6'sı yüksek bitkilerden elde edilen droglardır. Bu oran Almanya'da % 16, Rusya'da ise % 33 düzeyindedir [1]. Yurdumuzda bitkisel drog veya ekstrelerinin tedavi amaçlı kullanım alanları daha da geliştirilmelidir.

Ülkemizde, potansiyel bir zenginlik kaynağı oluşturan bitkilerimizden yeteri kadar faydalanılmamaktadır. Araştırmamızda Gemerek ilçesi ve çevresindeki bitkiler incelenerek, halk arasındaki mahalli isimleri ve çeşitli kullanım alanları derlenmiştir. Bu çalışmanın ileride yapılacak daha kapsamlı etnobotanik çalışmalarına ışık tutacağını ve aynı zamanda çeşitli amaçlarla kullanılan bitkilerin sayısını artıracığını ümit ederiz.

KAYNAKLAR

1. Baytop T., Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi (Geçmişte ve Bugün), İstanbul Üniv. Yayınları No: 3255, Eczacılık Fak. No:40, İstanbul, (1984).
2. Davis P.H., Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol:1-9, Edinburg Üniv. Press., (1965-1985).
3. Öztürk Y., İlaç ve Tıbbi Bitkiler Yönünden Hindistan'a Bakış. Pharmacia YJTPA, 30: (3), 145-163, (1990).
4. İlçim A., Varol A., Hatay ve K. Maraş (Türkiye) İllerindeki Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri, Ot Sist. Bot. Derg., 3: (1), 69-74, (1996).
5. Işık S., Gönüz A., Arslan Ü., Öztürk M., Afyon İlindeki Türlerin Etnobotanik özellikleri, Ot Sist. Bot. Derg., 2: (1), 161-166, (1995).
6. Yıldırım Ş., Munzur Dağları'nın (Erzincan-Tunceli) Ağaç ve Çalı Türleri ile Bunların Kullanım Değerleri, Ot Sist. Bot. Derg., 1: (1), 23-40, (1994).
7. Yıldırım Ş., Munzur Dağları'nın (Erzincan-Tunceli) Yerel Bitki Adları ve Bunlardan Bazılarının Kullanılışı, Turk J Bot, Seri A2, 9: (3), 593-597, (1985).
8. Yıldırım Ş., Bolkar Dağları'nın Tıbbi ve Endüstriyel Bitkileri, Fırat Havzası Tıbbi ve Endüstriyel Bitkileri Sempozyumu, Fırat Üniv. Yayınları, Ankara, 83-102, (1991).
9. Bağcı Y. Aladağlar (Yahyalı, Kayseri) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri, Ot Sist. Bot. Derg. 7: (1), 89-94, (2000).

10. Sayar A., Güvensen A., Özdemir F., Öztürk M., Muğla (Türkiye) İlindeki Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri, Ot Sist. Bot. Derg., 2: (1), 151-160, (1995).
11. Akçiçek E., Vural M., Kumalar Dağı (Afyonkarahisar) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri, Ot Sist. Bot. Derg., 10: (2), 151-162, (2003).
12. Keskin M., Alpınar K., Kışlak (Yayladağı-Hatay) Hakkında Etnobotanik Bir Araştırma, Ot Sist. Bot. Derg., 9: (2), 91-100, (2002).
13. Duran A., Akseki (Antalya) İlçesindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri, Ot Sist. Bot. Derg., 5: (1), 77-92, (1998).
14. Bağcı Y., Dinç M., Dural H., Uzunsöğüt Köyü ve Çevresinin (Türkoğlu-Kahramanmaraş) Bazı Bitkilerinin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri. S. Üniv. Eğt. Fak. Fen Bil. Derg., 9, 155-163, (2001).
15. Vural M., Karavelioğulları F.A., Polat H., Çiçekdağı (Kırşehir) ve Çevresinin Etnobotanik Özellikleri. Ot Sist. Bot. Derg., 4: (1), 117-124, (1997).
16. 16. Brummit, R.K., Powel, C.E. Authors of Plant Names, Royal Botanic Gardens, 732p, Kew, (1992).

YAYIN KURALLARI

1. Dergi "Hakemli Dergi" statüsüne uygun olarak yayınlanmaktadır.
2. Dergide yayınlanacak yazılar, Fen ve Mühendislik Bilimleri alanındaki konuları kapsar.
3. Gönderilen çalışmalar, alanında bir boşluğu dolduracak araştırmaya dayalı özgün çalışma veya daha önce yayınlanmış bir yazıyı değerlendiren, bu konuda yeni ve dikkate değer görüşleri ortaya koyan araştırma veya inceleme olmalıdır.
4. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, özet dahil 15 sayfayı geçmemeli ve daha önce yayınlanmamış olmalıdır.
5. Dergi Yayın Kurulu, biçim açısından uygun bulduğu yazıları seçilmiş hakemlere (üç hakeme) gönderir, makaleler üç hakemin en az ikisinin oluruyla yayın alır. Yayınlanması için düzeltilmesine karar verilen yazıların yazarları tarafından en geç (posta süresi dahil) 10 gün içerisinde teslim edilmesi gereklidir. Bu süreyi aşan yazılar daha sonraki sayılarda değerlendirilecektir.
6. Dergide yayınlanan yazıların, telif hakkı dergiye aittir. Fen Bilimleri Dergisi telif hakkı karşılığında yazarlarına bir adet dergi ve 1. yazara 1 adet dergi ve 20 adet ayrı baskı gönderilecektir.
7. Yazım dili Türkçe ve İngilizce'dir. Makalenin başında Türkçe ve İngilizce olmak üzere en az 100, en fazla 200 kelimeden oluşan özet ile Türkçe ve İngilizce anahtar sözcükler (en az 3 en fazla 5 kelime) verilmelidir.
8. Hazırlanan yazı şu bölümlerden oluşmalıdır: Başlık, Yazarlar, Adres, Özet, Anahtar Kelimeler, Yabancı Dilde Başlık, Abstract, Key words, Giriş, Materyal ve Yöntem, Bulgular, Tartışma ve Sonuç, Kaynaklar. Türkçe hazırlanan yazıda Abstract'tan önce Y.dilde başlık; Y.dildeki yazıda ise özetten önce Türkçe başlık bulunmalıdır. Yazarların ünvanı yazılmamalıdır.
9. Dergiye gönderilen yazılar dört nüsha (yazar isimleri bulunan bir ve yazar isimleri bulunmayan üç nüsha) olmalıdır. Ayrıca WINDOWS ortamında ve MS WORD 7.0 ve daha sonraki sürümlerinde yazılmalıdır. Yazı içinde kullanılan grafikler WINDOWS ortamında açılacak bir grafik formatında, fotoğraflar scannerda 300 dpi çözünürlüğünde taranmış olarak JPG veya GIF formatında gönderilmelidir. Dergiye gönderilen yazı, şekil ve fotoğrafların dijital kayıtları bir diskette gönderilmelidir. Şekil ve tablolar numaralandırılmalıdır. Şekil adı, şekil altında; tablo adı tablonun üzerinde yer almalıdır.

- 10.** Yazı karakteri Times New Roman, 11 punto, satırlar tek aralıklı yazılacaktır.
- 11.** Paragraflar satır başından başlamalı, iki paragraf arasında bir satır boşluk bırakılmalıdır.
- 12.** Sayfa düzeni normal, sayfa yapısı üstten 5 cm, alttan 5.5 cm, soldan 4.5 cm, sağdan 4.5 cm, cilt payı 0 olmalı, herhangi bir özel format bulunmamalıdır.
- 13.** Başlıklar ardışık olarak numaralanmalı ve satır başından başlamalıdır. Ana başlıklar büyük harflerle ve koyu, alt başlıklarda her kelimenin ilk harfi büyük ve başlık koyu olmalıdır.
- 14.** Makalelerde dipnot kullanılmayacaktır.
- 15.** Kaynaklar metin içinde ilk verilenden başlanarak numaralandırılmalı ve köşeli parantez içinde verilmelidir. Metin sonunda "kaynaklar" başlığı altında numara sırasına göre listelenmelidir. Listede kaynaklar aşağıdaki şekilde belirtilmelidir: Periyodikler: Yazar soyadı, Adının ilk harfi, (varsa diğer yazarlar aynı şekilde), Makale adı, Dergi adı, Cilt no (sayı), Sayfa aralığı, (yayın yılı). Kitaplar: Yazar soyadı, Adının ilk harfi (varsa diğer yazarlar aynı şekilde), Kitap adı, varsa editörün adı, Basım sayısı, Cilt no, Yayınevi adı, Basıldığı yer, Sayfa sayısı, (Yayın yılı) Tezler: Yazar soyadı, Adının ilk harfi, Tez adı, Tez türü, Çalışmanın yapıldığı enstitü adı ve adresi, Sayfa sayısı, Çalışmanın yapıldığı yıl. Kaynaklar kısmı için örnekler aşağıda verilmiştir. - Konuk M., Brown E., Biosynthesis of Nebularine Involves Enzymic Release of Hdroxylamine From Adenosine, Phytochemistry, 38:(1), 61-71, (1995). - Konuk M., Babaoğlu M., Bitki Biyoteknolojisi II, Editörler; Özcan S., Gürel E., Babaoğlu M., 1. Basım, Vol:2, Selçuk Üniversitesi Basım Evi, Konya, 1-45sf (1991). -Konuk M., Studies of The Biosynthesis and Properties of Nebularine, Doktora Tezi, Department of Biochemistry, University College of Swansea, 200, (1993)
- 16.** Sayfa numarası çıktı üzerinde sağ üst köşeye verilmelidir.
- 17.** Dergideki yazıların bilimsel ve idari sorumluluğu yazarına aittir.
- 18.** Yazılar "Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi, Fen-Edebiyat Fakültesi, ANS Kampüsü, AFYON" adresine gönderilecektir. Yazılara yazışma yapılacak yazarla ilgili ayrı bir sayfada ad, soyad, unvan, posta, telefon, faks ve e-posta bilgileri eklenmelidir.